

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

У статті теоретично обґрунтовано й розроблено модель формування професійно-педагогічної культури майбутнього фахівця фізичного виховання та спорту у процесі професійної підготовки. На основі сукупності методологічних підходів та синергетичної парадигми ізоморфної тотожності освіти і культури, з урахуванням концепцій моделювання освітніх систем, побудовано інтеграційно-функціональну модель, що відповідає особистісно-соціальній педагогічній сутності професійної підготовки, яку виявлено в системно-синергетичних взаємозв'язках концептуально-цільового, змістово-структурного, операційно-діяльнісного, технологічного й оціночно-результативного складників підготовки, що знаходяться в динамічній інтеграційній цілісності.

Ключові слова: *модель, професійно-педагогічна культура, майбутній фахівець фізичного виховання та спорту, професійна підготовка, гуманістичне фізкультурно-спортивне освітнє середовище.*

Постановка проблеми. Особистість, рівень її культури та освіти – це вихідний пункт і кінцевий результат нової парадигми розвитку суспільства. У цих умовах особливої значущості набувають теоретико-методологічні, соціально-психологічні та організаційно-педагогічні аспекти проблеми гуманістичного розвитку випускників вищих навчальних закладів, зокрема фахівців фізичного виховання та спорту. Ці фахівці є носіями й трансляторами цінностей фізичної і спортивної культури, переносять отримані знання, практичні вміння, відносини на культуру навчально-виховної й спортивної діяльності, ставлення до здоров'я, побуту, відпочинку тощо, сприяючи таким чином підвищенню культури суспільства. Саме тому формування високого рівня професійно-педагогічної культури майбутнього фахівця фізичного виховання та спорту є актуальною проблемою в сучасному освітньому просторі.

Аналіз актуальних досліджень. Вивчення питань, пов'язаних із вирішенням наукових основ формування професійно-педагогічної культури фахівців, є одним із пріоритетних напрямів сучасної педагогічної науки. У дослідженнях вітчизняних та зарубіжних учених розглядається зміст цього поняття, наводяться аргументи на підтвердження його багатопланової й складноорганізованої структури (О. А. Абдуліна, І. А. Бех, Є. В. Бондаревська, В. М. Гриньова, І. А. Зимня, І. Ф. Ісаєв, В. Г. Кремень, М. Клоул, О. Я. Савченко, С. О. Сисоєва, Ю. Т. Татур, Е. Шорт та ін.). Учені досліджують різні аспекти цього феномену: методологічний (з використанням різних методологічних підходів щодо визначення структури професійно-педагогічної культури

фахівця), морально-естетичний, соціально-психологічний, комунікативний, технологічний, інформаційний, духовний тощо.

Аналіз літературних джерел свідчить, що не дивлячись на постійний інтерес учених до зазначеної проблеми, у дослідженнях, як правило, приділяється увага формуванню професійно-педагогічної культури вчителів різного фаху, а досліджень у цьому напрямі стосовно фахівців фізичного виховання та спорту явно недостатньо. Лише в окремих публікаціях на основі існуючого рівня сучасних наукових знань у цій царині досліджуються питання формування професійної культури майбутнього вчителя фізичного виховання [2], фізичної [15] та спортивної [10] культури особистості. В окремих публікаціях автори, розглядаючи питання формування культури та професійної компетентності майбутніх фахівців фізкультурно-спортивного профілю, пропонують багатокомпонентні моделі, у яких тією чи іншою мірою інтегровані основні складові: знання й інтелектуальні цінності [5]; мотиваційно-ціннісні орієнтації, соціально-духовні цінності, фізкультурно-спортивна діяльність [13]. Однак, аналіз наукової літератури дозволяє констатувати, що проблема формування професійно-педагогічної культури майбутнього фахівця фізичного виховання та спорту потребує спеціального дослідження, зокрема обґрунтування педагогічної системи формування означеної якості у процесі професійної підготовки як цілісного утворення особистості на основі дієвої моделі цього процесу.

Мета статті – теоретично обґрунтувати та розробити модель процесу формування професійно-педагогічної культури майбутнього фахівця фізичного виховання та спорту у процесі професійної підготовки.

Виклад основного матеріалу. У словниках поняття «модель» визначено: як зразок, що відтворює, імітує будову і дію якого-небудь об'єкта, використовується для одержання нових знань про об'єкт (автори «Великого тлумачного словника української мови»); як схему, зображення або опис якого-небудь предмета, явища або процесу в природі й суспільстві, досліджувані як їхній аналог (автори «Сучасного словника іноземних мов»); як систему елементів, що відтворює визначені сторони, зв'язки, функції предмету дослідження (автори «Стислого філософського словника»).

Аналіз концепцій моделювання освітніх систем [1; 4; 9], зокрема в галузі фізкультурної освіти [5; 11; 13], показує, що дослідники пропонують моделі, які спрямовані на досягнення певного результату – побудови систем фізичного виховання різних груп населення [11], формування професійної компетентності майбутніх учителів фізичної культури в системі нових видів фізкультурно-спортивної діяльності [13] тощо.

Розробка концептуальних основ формування професійно-педагогічної культури майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту показала, що найбільш ефективно формувати зазначену якість можливо, якщо створити відповідну систему, яка є складовою загальної системи вищої фізкультурної

освіти, а її модель повинна відбивати специфічну організацію навчально-виховного процесу, центральним ланцюгом якої є принципи, методологічні підходи, організаційно-педагогічні умови та авторське методико-технологічне забезпечення її реалізації [8]. Під *моделлю як умовним аналогом формування професійно-педагогічної культури майбутнього фахівця фізичного виховання та спорту* ми розуміємо цілісну педагогічну систему з сукупністю взаємозв'язків між її складниками, що передбачає врахування комплексу умов і засобів професійної підготовки, необхідних для реалізації потенційних можливостей системи щодо опанування студентом засобами, способами й формами творчої самореалізації в різносторонніх видах фізкультурно-спортивної діяльності й спілкуванні, спрямованих на засвоєння і створення професійно-педагогічних цінностей, технологій і здібностей особистості майбутнього фахівця.

На основі аналізу психолого-педагогічної й методологічної літератури щодо формування професійно-педагогічної культури майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту, власного педагогічного досвіду під час проектування педагогічної системи та відповідної моделі ми виходили з фундаментальних положень філософії освіти, взаємозв'язку освіти й культури, положень соціології фізичної культури і спорту, концептуальних положень, теорії систем і синергетики, теорії і методики фізичної культури [3; 6; 15]. Це дозволило нам визначити *основоположні ідеї концепції* (гуманізму, інтегративності, фундаменталізації, соціального партнерства) та закласти низку *принципів*, а саме: 1) відповідності соціальному замовленню суспільства; 2) системності; 3) культуровідповідності; 4) природовідповідності; 5) пріоритету особистості студента; 6) ціннісно-сислової спрямованості фізкультурної освіти; 7) урахування професійних видів діяльності; 8) єдності теорії і практики; 9) педагогічної рефлексії; 10) соціальної обумовленості [8].

Модель процесу формування професійно-педагогічної культури майбутнього фахівця фізичного виховання та спорту розкривається через такі ідеї, засновані на теоретичному синтезі взаємодоповнювальних методологічних підходів та синергетичної парадигми взаємозв'язку освіти і культури [3; 6; 12]:

- на основі системного підходу формування професійно-педагогічної культури студента повинно здійснюватися як єдність системи категорій суспільства, природи, людини і культури, взаємообумовленості сукупності загальних, окремих й специфічних умов ефективності формування професійно-педагогічної культури особистості, а також провідних тенденцій і принципів у стратегії її формування;

- в аспекті культурологічного підходу професійно-педагогічна культура майбутнього фахівця визначається на широкому загальнокультурному фоні освітнього соціуму, забезпечуючи повноцінний процес всебічного розвитку інтелектуальних, духовних, психічних,

фізичних, спортивних, естетичних та інших якостей і здібностей студента на основі цінностей професійно-педагогічної культури й моральності. Даний підхід визначає тотожність освіти і культури й означає, що навчальні тексти в межах освітньої системи повинні бути приведені в такий самий суттєвий зв'язок, у якому вони знаходяться в культурі;

- положення аксіологічного підходу дозволяють уявити професійно-педагогічну культуру як міру засвоєння студентом її цінностей, інтеріоризація яких суб'єктивує їх, робить особистісно значущими, дозволяє через ієрархію ціннісних підходів як «особистість-культура-соціум» реалізувати перспективну модель формування професійно-педагогічної культури майбутнього фахівця;

- у ракурсі антропологічного підходу розглядається розгортання студентоцентрованого напряму в процесі фізкультурної освіти, виділяються специфічні особливості професійно-педагогічної культури майбутнього фахівця – культуру внутрішнього світу й культуру тілесності особистості;

- на основі особистісно-орієнтованого підходу навчально-виховний процес професійної підготовки повинен здійснюватися як єдиний процес, спрямований на формування професійно-педагогічної культури особистості студента в аспекті індивідуалізації й диференціації навчання, впровадження національно-регіональної складової фізкультурно-спортивного змісту навчання;

- на положеннях компетентнісного підходу, які обумовлюють необхідність у процесі навчання студентів фізкультурних спеціальностей формувати в них професійно-педагогічну культуру як базову професійно-особистісну якість майбутнього фахівця через становлення його професійної компетентності;

- синергетичної парадигми ізоморфної тотожності систем освіти й культури [3, 52], що пропонує спільний пошук смислу і цінностей професійно-педагогічної освіти, відкритого змісту дисциплін, орієнтацію на реалізацію в навчальному процесі феномену «бути особистістю» та сходження майбутнього фахівця до високих індивідуально-особистісних культурно-освітніх надбань за ступенями: грамотність – освіченість – професійна компетентність – культура (за [4, 120]). Як наслідок, формування професійно-педагогічної культури значною мірою визначається інтеграційними процесами. Інтеграція є однією з провідних тенденцій у сучасній освіті, зокрема вона дозволяє сформувати цілісне уявлення про професійну діяльність і сприяє підготовці висококваліфікованого фахівця шляхом отримання системи взаємопов'язаних знань і вмінь та інших компетенцій. Вибір системоформувального чинника є важливою умовою інтеграції, оскільки він здатний об'єднати в цілісну єдність компоненти системи, стимулювати цілісно діяльний напрям, зберегти необхідну міру свободи компонентів, забезпечити саморегуляцію нової системи та її саморозвиток. Таким чинником є

соціокультурні, професійно-педагогічні й фізкультурно-спортивні цінності, а застосування інтегративного підходу має привести до вдосконалення, взаємопроникнення і взаємозбагачення всіх компонентів та зв'язків освітнього процесу у вищій школі з метою ефективного формування професійно-педагогічної культури майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту. При цьому система підготовки фахівця будується як відкрита, динамічна, гнучка і мобільна структура, здатна до саморозвитку й адаптації до нових умов.

Розроблена педагогічна система процесу формування професійно-педагогічної культури майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту має виконувати такі основні *функції*: гносеологічну (пізнавально-інформаційну), методологічну, інтеграційну, аксіологічну, мотиваційно-перетворювальну, семіотичну (знакову), креативну (творчу), особистісно-рефлексивну, контрольну-коригувальну та розвивальну.

Ураховуючи вищезазначене та результати попередніх наукових пошуків [7; 8], педагогічна модель як умовний аналог формування професійно-педагогічної культури майбутнього фахівця фізичного виховання та спорту у процесі його професійної підготовки має інтеграційно-функціональну сутність, передбачає системно-синергетичне поєднання концептуально-цільового, змістово-структурного, операційно-діяльнісного, технологічного та оціночно-регулятивного складників (рис. 1).

Концептуально-цільовий складник моделі репрезентує мету, завдання й плановий результат професійної підготовки (уявлення про рівень професійно-педагогічної культури майбутнього фахівця фізичного виховання та спорту, який має бути досягнутий студентами на кожному з етапів навчання), через визначення концептуальних ідей, обґрунтування сутності наукових підходів, дидактичних принципів, концепції формування професійно-педагогічної культури студентів у системі спеціальної фізкультурної освіти. Цей складник включає базисні (аксіологічний, когнітивний, діяльнісний, особистісний) та функціональні (гносеологічний, гуманістичний, навчальний, виховний, комунікативний, нормативний, інформаційний), компоненти професійно-педагогічної культури фахівця фізичного виховання та спорту.

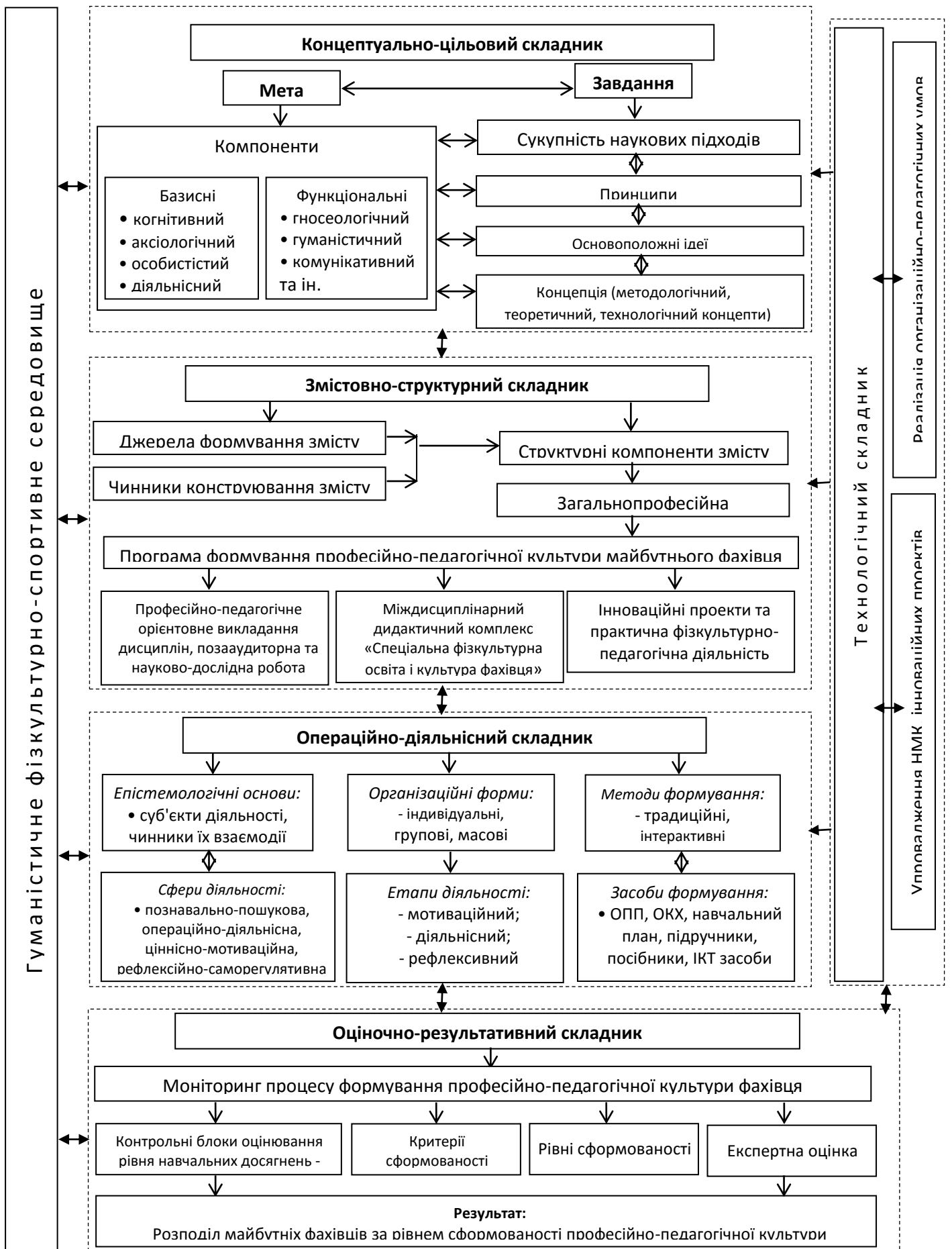

Рис. 1. Інтеграційно-функціональна модель процесу формування професійно-педагогічної культури майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту у вищому навчальному закладі

Мета формування професійно-педагогічної культури майбутнього фахівця фізичного виховання та спорту полягає у формуванні системи знань, умінь, розвитку професійно важливих якостей особистості, що визначають успішність професійно-педагогічної діяльності в соціокультурному фізкультурно-спортивному середовищі, стійкої системи мотивів до розробки, комплексного впровадження й освоєння специфічної ієрархії особистісних цінностей (соціокультурних, професійно-педагогічних, фізкультурно-спортивних), а також психологічної установки на виконання перетворювальних дій і компетентності у їх здійсненні в процесі фізкультурно-спортивної діяльності.

При цьому необхідно орієнтуватися на такі особистісні характеристики фахівця фізичного виховання та спорту нового типу: репродуктивний (і вище) рівень навчальних досягнень з дисциплін гуманітарної (соціально-гуманітарної), природничо-наукової (фундаментальної) та професійно-орієнтованої (фахової) підготовки; компетентність у гуманітарній і природничо-науковій формах культури та напрямках їх еволюції в єдину професійно-педагогічну культуру; наявність досвіду професійно-педагогічної діяльності на основі інтеграції раціонального й ірраціонального методів набуття нових знань; інноваційний спосіб мислення; здатність і готовність до діяльності у фаховій, індивідуальній і соціальній сферах.

Виходячи з соціального замовлення на підготовку сучасного фахівця фізичного виховання та спорту, серед найвагоміших виокремлено такі завдання його підготовки у вищому навчальному закладі: розвиток гуманітарної і природничо-наукової грамотності майбутнього фахівця фізичного виховання та спорту в напрямі творення сучасного природничо-гуманітарного знання та формування на цій основі наукової картини світу, місця й ролі фахівця в ній; формування спрямованості майбутнього фахівця фізичного виховання та спорту на пошук смислу й цінностей професійно-педагогічної освіти в пізнавальній, операційній, мотиваційній і саморегуляційній сферах його навчальної діяльності; формування здатності й готовності майбутнього фахівця фізичного виховання та спорту до втілення цінностей професійно-педагогічної культури у фаховій, індивідуальній і соціальній сферах діяльності; формування духовно-ціннісної свідомості майбутнього фахівця (професійні знання, норми, ідеали, спрямованість на професійно-педагогічну культуру) та емоційно-ціннісної сфери особистості фахівця (почуття, мотиви, психологічні установки, вектори життєвої спрямованості); підвищення рівнів сформованості професійно-педагогічної культури майбутнього фахівця фізичного виховання та спорту.

Змістово-структурний складник включає: джерела формування (Закон України «Про вищу освіту», галузеві стандарти вищої освіти, навчальні програми з дисциплін, передбачених ОПП і навчальні посібники, сучасні

інформаційні ресурси і продукти; гуманістичне фізкультурно-спортивне освітнє середовище) та чинники конструювання змісту (структурна декомпозиція навчальних планів і програм у контексті професійно-орієнтованого навчання і виховання, створення міждисциплінарних дидактичних комплексів, зокрема, курсу «Спеціальна фізкультурна освіта і культура фахівця», розробка програми формування у вищому навчальному закладі гуманістичного фізкультурно-спортивного освітнього середовища); структурні складові змісту (теоретико-методологічна, загальнонаукова, психолого-педагогічна, природничо-наукова, практична (фахова) підготовка); програму формування професійно-педагогічної культури майбутнього фахівця фізичного виховання та спорту (професійно-педагогічне орієнтоване викладання дисциплін (згідно ОПП), професійно-педагогічно орієнтована позааудиторна та науково-дослідна робота, інноваційні проекти щодо формування професійних компетентностей майбутнього фахівця у процесі виробничих практик).

Змістово-структурний складник є вихідним пунктом у побудові конкретної методики формування професійно-педагогічної культури майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту тієї чи іншої спеціальності. Дидактичне наповнення відповідної цьому методичної системи залежить не лише від спеціальності майбутнього фахівця, але й від особливостей аудиторії та викладачів. Тому особливо важливим є осмислення і врахування функціональних зв'язків між окремими структурними елементами змістовно-структурного складника.

Операційно-діяльнісний складник інтеграційно-функціональної моделі формування професійно-педагогічної культури майбутнього фахівця фізичного виховання та спорту включає: упроваджений ефективний дидактичний інструментарій (послідовність і доцільність підбору методів, організаційних форм і засобів формування професійно-педагогічної культури майбутнього фахівця); епістемологічні основи (суб'єкти діяльності, чинники їх взаємодії (поле відносин); сфери (пізнавально-пошукова, операційно-діяльнісна, ціннісно-мотиваційна, рефлексійно-саморегульовальна) та етапи (мотиваційний, діяльнісний, рефлексійний) діяльності.

Технологічний складник передбачає вирішення конструктивно-прогностичних завдань, сутність яких полягає в реалізації організаційно-педагогічних умов (сукупності об'єктивних можливостей змісту, форм, методів, педагогічних засобів і матеріально-просторового середовища, спрямованих на вирішення поставлених завдань) та міждисциплінарного курсу «Спеціальна фізкультурна освіта і культура фахівця» в освітньому процесі підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту у вищому навчальному закладі.

Оціночно-результативний складник покликаний забезпечити можливість на основі моніторингу якості засвоєння змісту професійно-

педагогічної підготовки, експертної оцінки, виокремлених критеріїв (мотиваційно-ціннісний, когнітивно-результативний, рефлексійний, гностичний, діяльнісний, емоційний), показників, рівнів сформованості професійно-педагогічної культури майбутнього фахівця фізичного виховання та спорту (пошуковий, діяльнісний, адаптивний, репродуктивний) створення підґрунтя для порівняння й узгодження результатів навчальної діяльності студентів зі сформульованими на концептуально-цільовому етапі завданнями.

Висновки. На основі системного, культурологічного, аксіологічного, антропологічного, особистісно-орієнтованого й компетентнісного підходів та синергетичної парадигми ізоморфної тотожності освіти і культури, з урахуванням концепцій моделювання освітніх систем, теоретично обґрунтовано й розроблено інтеграційно-функціональну модель формування професійно-педагогічної культури майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту у процесі професійної підготовки. Модель відповідає особистісно-соціальній педагогічній сутності професійної підготовки, яку виявлено в системно-синергетичних взаємозв'язках концептуально-цільового, змістово-структурного, операційно-діяльнісного, технологічного та оціночно-результативного складників підготовки, що знаходяться в динамічній інтеграційній цілісності.

Перспективи подальших досліджень пов'язуємо з розробкою сучасного науково-методичного супроводу формування професійно-педагогічної культури майбутнього фахівця фізичного виховання та спорту у процесі професійної підготовки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Архангельский С. И. Учебный процесс в высшей школе, его закономерности, основы и методы / С. И. Архангельский. – М. : Высш. шк., 1980. – 386 с.
2. [Вільчковський Е. С.](#) Професійна спрямованість підготовки фахівців з фізичного виховання / Е. С. Вільчковський // Розвиток педагогічної і психологічної наук в Україні 1992–2002 : зб. наук. праць до 10-річчя АПН України. – Харків : ОВС, 2002. – С. 301–309.
3. Васянович Г. П. Полікультурний та поліетнічний вимір вищої освіти (теоретико-методогічний аспект) / Г. П. Васянович // Вісник Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника. – 2010. – Вип. 32. – С. 61–66 – (Серія «Педагогіка»).
4. Гершунский Б. С. Педагогическая прогностика / Б. С. Гершунский. – К. : Изд-во КГУ им. Т. Г. Шевченко, 1998. – 200 с.
5. Гладышев А. А. Теоретическая модель подготовки специалистов физкультурно-спортивного профиля / А. А. Гладышев // Теория и практика физической культуры. – 2015. – № 4. – С. 72–75.
6. Горелов А. А. К проблеме содержания и направленности современного физкультурного образования / А. А. Горелов, Р. М. Гадельшин, С. Н. Никитин // Теория и практика физической культуры. – 2014. – № 7. – С. 62–65.
7. Іваній І. В. Концептуальні основи формування професійно-педагогічної культури студентів у системі спеціальної фізкультурної освіти / І. В. Іваній // Педагогічний процес : теорія і практика : зб. наук. праць. – К. : Вид-во Київськ. ун-т ім. Бориса Грінченка, 2016. – № 7. – С. 115–123.

8. Іваній І. В. Сутність професійно-педагогічної культури фахівця фізичного виховання та спорту / І. В. Іваній // Педагогічні науки : теорія, історія, інноваційні технології : наук. журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. – № 1 (45). – С. 136–146.

9. Левшин М. М. Інтегративно-синергетична модель проектування особистісно орієнтованих технологій навчання і виховання / М. М. Левшин // Вища освіта України. – 2004. – № 1. – С. 36–40.

10. Лубышева Л. И. Структура и содержание спортивной культуры личности / Л. И. Лубышева // Теория и практика физической культуры. – 2013. – № 3. – С. 7–16.

11. Манжале́й И. В. Модели физического воспитания / И. В. Манжале́й // Теория та практика физической культуры. – 2012. – № 6. – С. 100–106.

12. Морен Э. Образование в будущем : семь неотложных задач / Эдгар Морен. – Синергетическая парадигма. Синергетика образования. – М. : Прогресс-Традиция, 2007. – С. 24–96.

13. Тихомиров Ю. В. Модель формирования профессиональной компетентности у будущих учителей физической культуры на основе совершенствования методики преподавания базовых и новых видов физкультурно-спортивной деятельности / Ю. В. Тихомиров, М. А. Правдов // Modern Research of Social Problems. – 2015. – № 3 (47). – Р. 164–172.

14. Томашевський В. М. Моделювання систем / В. М. Томашевський. – К. : Видавнича група ВНУ, 2005. – 352 с.

15. Физическая культура: учебник / кол. авторов, под ред. М. Я. Виленского. – М. : КНОРУС, 2012. – 424 с.

РЕЗЮМЕ

Іваній І. В. Модель формування професійно-педагогічної культури майбутнього спеціаліста фізичного виховання і спорту в процесі професійної підготовки.

В статті теоретично обґрунтована і розроблена модель формування професійно-педагогічної культури майбутнього спеціаліста фізичного виховання і спорту в процесі професійної підготовки. На основі сукупності методологічних підходів і синергетичної парадигми ізоморфності тождественности образования и культуры, с учетом концепций моделирования образовательных систем, построена интеграционно-функциональная модель, что отвечает личностно-социальной педагогической сущности профессиональной подготовки, которую выявлено в системно-синергетических взаимосвязях концептуально-целевой, содержательно-структурной, операционно-деятельностной, технологической и оценочно-результативной составляющих подготовки, которые находятся в динамичной интеграционной целостности.

Ключевые слова: модель, професійно-педагогічна культура, майбутній спеціаліст фізичного виховання і спорту, професійна підготовка, гуманістичне фізкультурно-спортивне освітнє простір.

SUMMARY

Ivanii I. Professional-pedagogical culture formation model of a future physical training and sport specialist in the process of professional training.

In the article we have built an integrative-functional model of professional-pedagogical culture of a future physical training and sport specialist in the process of professional training on the basis of systematic, culturological, axiological, anthropological, person-centered and competence methodological approaches and synergetic paradigm of isomorphism of education and culture taking into account the concept of educational system

modelling. The model as a conditional analogue of a professional-pedagogical culture of a future specialist formation process that responds to its personal-social pedagogical essence that has been discovered in systemic-synergetic interconnections of conceptual-purpose, content-structural, operational, technological and evaluative-effective components of training that lies in the dynamic integration complexness.

Conceptual-purpose component represents socially preconditioned and personally interpreted aim and final result concerning professional-pedagogical culture of a future physical training and sport specialist's level. Content-structural component is a totality of structural-functional educational content components which are united in the program of a future specialist's professional-pedagogical culture formation. Operational model component forecasts innovative renovation of system of professional-pedagogical culture through the determination of stages, methods and means of its formation improvement, activity organisational forms and spheres, their adaptation to the higher school conditions. Technological component provides solutions of constructive-predictive tasks, the essence of which is in the realisation of organisational-pedagogical conditions and interdisciplinary course "Special physical-cultural education and a specialist's culture". Evaluative-effective component makes possible singling out criteria, markers and revelation of a future specialist of physical training and sport professional-pedagogical culture formation levels on the basis of professional-pedagogical culture formation process monitoring.

The prospects of further studies are associated with the development of modern scientific and methodological support of professional and pedagogical culture formation of a future physical education and sport specialist in the process of professional training.

Key words: *model, professional-pedagogical culture, future specialist of physical training and sport, professional training, humanistic physical culture and sport educational sphere.*

УДК 378.016+371.13

А. І. Клеба

Комунальний заклад
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради

ПОТЕНЦІАЛ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ

У статті проаналізовано потенціал освітнього процесу вищого навчального закладу в контексті формування інформаційно-комунікативної культури майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів. Розглянуто основні характеристики освітнього процесу. Визначено аспекти потенціалу освітнього процесу, які дозволяють стверджувати, що творча продуктивна активність особистості студентів може бути реалізована в тому випадку, якщо спеціально розвиваються форми їх співробітництва з викладачем та забезпечуються зміни й перебудова цих форм в освітньому процесі.

Ключові слова: *освітній процес, потенціал освітнього процесу, інформаційно-комунікативна спрямованість, інформаційно-комунікативна компетентність, інформаційно-комунікативна культура, майбутній вихователь.*

Постановка проблеми. *Визначальний вплив на освітній процес у вищому навчальному закладі мають соціально-економічні умови країни, політика держави, рівень розвитку освіти, науки, техніки, інформаційних*